GAZETA KRAKOWSKA

Nro. 12.

W e Srodę Dnia 8. Lutego 1804.

Z Wiednia d. 1. *Lutego.*

Dnia 19 Stycznia umarł w Peście C. K. Jenerał artyleryi, kommandor orderu Maryi Teressy i właściciel pieszego regimentu, Paweł baron Kray, z Kraiowa i Topolia, w 69 roku życia na nerwową gorączkę. D. 22 pogrzebano iego zwłoki z należnemi mu woyskowemi honorami przy wystrzałach z armat i ręczney broni. Woyskowi i cywilni urzędnicy i liczna publicznośc oddawali ostatnią mu przysługę.

Z Brynu d. 3. *Stycznia.*

Z Konstantynopola odbieramy pod dniem 14 Grudnia następuiące wiadomości:

Spokoynośc w Egipcie krótko znowu trwała; kilka tureckich okrętów, które z Alexandryi powrociły, smutną stamtąd wiadomośc przywiozły: turecka załoga w tey twierdzy polegaiąc na zawartey między Portą i Beiami ugodzie, mniemała się bydź bezpieczną, gdy tym czasem Albanczykowie połączywszy się z Arabami wpadłszy opanowali to miasto. (Tu zachodzi pytanie czy to są Arabowie Abdul Wechaba, lub tułaiący się w Egipcie Beduinowie?)

Ostatni stamtąd we 22 dni przybyły do Konstantynopola okręt, dodaie ieszcze, że Arnauci i Arabowie nie wielkiego tam doznali odporu, odmienili dawny porządek rzeczy i konsulow roznych narodow tak dalece znieważyli, iż ci przymuszeni byli udadź się na okręty, i z tey przyczyny oczekuią wkrótce powrotu konsulow francuzkiego i jońskiego w Konstantynopolu.

Porta mniema, iż które z morskich mocarstw europeyskich przyłożyło się do tych nowych w Egipcie zaburzeń, i dla tego idą cokolwiek oziębley naradzenia ministeryalne, iednak pokazuie się ze wszystkiego, iż Porta od raz postanowioney neutralności nie chce odstąpic.

Austryacki okręt kapitana Snoilowicza z Lesiny z zbożem do Genui przeznaczony, rozbił się na wniyściu do kanału czarnego morza; iednego tylko kapitana i 2 ludzi wyratowano.

Inny okręt pod banderą rossyyską, także z zbożem do Idra przeznaczony, rozbił się o skały Marmora, z którego 5 tylko ludzi wyratowano.

Z Londynu d. 17. *Stycznia.*

Król Jmć bawiąc się w ostatnią sobotę polowaniem, naziąbił się cokolwiek i dostał reumatyzmu w prawą nogę. Krolewska familiia przybyła w poniedziałek do miasta; Król Jmć wysiadaiąc z karety przymuszony by.

wspierać się na dwóch służących, tak dalece mu bol dokuczał, dziś iednak lepiey się mieć zaczęła.

Pogłoski iakoby francuska eskadra kontra admirała Linois przy Pondiszerach zatrzymana i od Anglikow zabrana była, zupełnie się nie potwierdziły. Odebraliśmy pod d. 15 Grud: z Nowegoiorku wiadomość, że dwa amerykańskie okręty powrociły do Filadelfii i Salem z wyspy francuzkiey, i iuż tam, kiedy w Wrześniu odpływały, znaydowała się wspomniona eskadra. Admirał Linois zarzucił przed Pondiszery kotwice, lecz Anglicy czynili mu trudności w oddaniu tey osady. Tym czasem odebrał od rządcy wyspy francuzkiey przez umyślnie wysłaną szalupę wiadomość o rozpoczęciu nieprzyiacielskich krokow między Angliią i Francyą, i rozkaz aby iako nayspiesznicy do wyspy francuzkiey powrocił. Podniosł natychmiast kotwice, i udał się do wyspy francuzkiey, gdzie z 7 swoiemi woiennemi i innemi okrętami i 2000 lądowego woyska dnia 10 Września przybył, i dalszych z Francyi oczekuie rozkazow.

W korpusie ochotnikow przedmieścia Southwark, którym P. Tierney dowodzi, wszczęły się kłótnie o wybor niższych officyerow. Ochotnicy grożą przeyściem do innych korpusow; ale mniemaią, że do tego nieprzyydzie.

Słychać, że ieden xięgarz daie P. Foxowi, za iego rękopism historyi domu Stuartow 10,000 f. szt.

Do P. Ball, dowodzącego w Malcie, posłano z wielkim pośpiechem depesze.

Do przewożenia woysk i woiennych potrzeb posłano bardzo wiele wozow nad brzegi.

Korsarz z Gwernsey zabrał pod hiszpańskiemi brzegami hollenderski z wschodnich Indyy do Amsterdamu płynący okręt, który użył duńskiey bandery, i do Plimutu przyprowadził. Wartość tey zdobyczy szacuią do 10,000 f. szt.

W hiszpańskich wyspach wyszedł rozkaz do zachowania nayściśleyszey neutralności w teraźnieyszey woynie między Francyą i Angliią, i aby do tamteyszych portow żadnych zdobyczy nie wpuszczano. Tym czasem do europeyskich hiszpańskich portow wprowadzaią francuzcy korsarze ciągle angielskie zdobycze; niedawno sprzedano w Algesiras zabrany angielski okręt Flora, który między innemi rzeczami wiozł do Malty 2800 mundurow.

Zbuntowani Murzyni na St. Domingo wysłali od nieiakiego czasu korsarzy na morze. Dwie ich takowe łodzie schwytały dnia 20 Listopada amerykański bryg i do Port au Paix zaprowadziły, ale po 24 godzinach puszczono go wolno bez naymnieyszego ukrzywdzenia. Mówią, że kapitan Mudge fregaty Blanche, zatopił pod St. Domingo przy Monte Christi 21 francuzkich statkow, nie straciwszy iak 3 ludzi w zabitych, a 8 w rannych.

D. 8 t. m. był znowu pod naszemi i francuzkiemi brzegami mocny wicher, iednak naszych okrętow z swoich stanowisk nie spędził.

Anna Richardson, iedynaczka corka, autora Pameli, Klaryssy i Grandissona, umarła tu w 67 roku życia.

W przeszłym roku wyszło w Londynie 482 nowych dzieł i pism na widok publiczny, pomiędzy którcmi znaydowało się 26 Podrożow, 71 teologicznych pism, 15 romansow i t. d.

Sąd kryminalny w Old Bailley odsądził niedawno osobliwszą sprawę. Przy Hamersmith przyszło komuś na myśl udawać ducha i ludzi straszyć. Celnikowi Smith sprzykrzyło się to nareście i strzelił do stracha, lecz zamiast iego, zabił niewinnego mularczyka.

Wzięto go do sądu i iako zabóycę na śmierć skazano; miał bydź zaraz powieszony, ale Król wstrzymał exekucyą i zapewne karę śmierci na więzienie zamieni. Autorem tego czynu, który się tak nieszczęśliwie zakończył, był szewc, który chciał swą czeladź ukaradź, za to, że iego dzieci baykami o strachach w boiaźń wprawiała; aże widział, że i starzy ludzie się bali, posuwał żart daley. Przykład iego wzniecił, iak się zdaie, i w drugim mieyscu chęć do udawania ducha, który nawet grenadyerów na swoich posterunkach zestraszył. W James parku, mowią nasze pisma, pokazał się szyldwachom okropny kobiecy duch bez głowy w białem zawinięciu, między godziną 1 i 2gą po północy. Pierwszy szyldwach tak dalece się przeląkł, że go musiano do śpitala na kuracyą oddać, z drugim to samo się stało. Jeden z tych żołnierzy ofiarował przysięgę złożyć, że widział iak ten duch bez głowy wyszedł z ziemi i wkrótce zniknał, w pobliskim zaś domu pustym słyszał wielki łoskot, i głos tego ducha: "poday mi światło." Policyyny urzędnik nie chciał go do przysięgi przypuścić, i domyśla się, że ktoś przez fantasmagoryczne doświadczenia żołnierzy zestraszył.

Wczoray odebraliśmy tu wiadomość, że angielski okręt pod pokoiową banderą Loftus, płynący do Amsterdamu z hollenderską załogą z Demerary, rozbił się pod brzegami portugalskiemi przy Peniche, i z 550 żołnierzy 300 się utopiło.

Z Dowru piszą pod d. 16 t. m. "Słyszane wczoray strzelanie z armat pod nieprzyiacielskiemi brzegami przy Boulogne, zaszło z następuiącego powodu. Nasze okręty zbliżyły się w nocy pod nieprzyiacielskie brzegi w celu chwytania przepływaiących nieprzyiacielskich łodzi, tym czasem zaskoczyła ich cisza morska; nazaiutrz rowno z świtem zaczęły nieprzyiacielskie bateryе ognia do nich dawać; uszkodziły ich cokolwiek, ale nikogo z ludzi nie raniły."

Nasze okręty pod admirałem Saumarez przy Gwernsey zabrały przeszło 20 nadbrzeżnych małych statkow. — P. Pellew stoi zawsze przed Ferolem, gdzie znayduią się 4 liniiowe nieprzyiacielskie okręty i 1 fregata gotowe do wyyścia pod żagle. W Korunnie stoi 1 liniowy okręt i 2 fregaty. Eskadra Edwarda, złożona z 5 liniiowych okrętow, 1 fregaty i 4 szalup, które ostatnia burza na moment była rozpędziła, przeszkadza połączeniu się tych 2 nieprzyiacielskich dywizyy, do czego iuż odebrały rozkaz.

Tuteysza ranna gazeta, czyni teraz wniosek, że nieprzyiaciel obroci wyprawę z Brestu przeciw wschodnim Indyom. — Wieczorna znowu dzisieysza, zapewnia, iż ostatnie prywatne listy z Lizbony do 7 Stycznia, ponawiaią obawę zerwania przyiaźni między Hiszpaniią, Portugaliią i Angliią. Jenerał Lasnes miał znowu żądać od Portugali 100,000 f. szt. subsydyy. Ministerium angielskie miało oświadczyć dworowi madryckiemu, iż dalsze płacenie subsydyy Francyi, uważac będzie iako nieprzyiacielski krok przeciw Anglii. Co dziennie oczekuią w Lizbonie gońca z Madrytu, bo zapewne takie same propozycye z strony Francyi tamteyszemu dworowi uczynione zostały.

P. Pitt bawił tego tygodnia dwa dni w Londynie, i podług gazet mieli ministrowie w ważnych interessach zasięgać iego rady.

Do Dublina weszły teraz dwa regimenta angielskie, które w Egipcie służyły. Do Irlandzkiey armii wydany został dzienny rozkaz, w którym między innemi znayduią się następuiące wyrazy: "Niechay się nieprzyiaciel w iakiey zechce pokaże postawie pod naszemi brzegami, jenerał naczelny nie wątpi wca-

le, że go irlandzka armiia, za pomocą Opatrzności Boskiey, przywita w sposobie okrywającym oręż J. K. Mci nowemi laurami.,,

Z Korku w Irlandyi uciekł nie dawno na otwartym bacie nieprzyiacielski wysłaniec, który zabrał z sobą plany Korku i innych portow.

Przy Maderze krąży teraz eskadra z korsarzy francuzkich, w liczbie których znayduie się fregata Egipcyanka o 36 armatach, która iuż 6 angielskich okrętow zabrała.

Onegday przybył do Jarmut z północnego krążenia Sidney Smith.

Cesarz Chiński wydał, podług naszych pism, rozkaz, iż gdziekolwiek natrafiony zostanie w kraiu cudzoziemiec zbroyny, ma zaraz bydź aresztowany, a ieżeliby go w buntowniczey armii złapano, tedy ma bydź zabity.

Dnia 20. *Stycznia.*

Onegday obchodzone były urodziny Królowy z wielką okazałością, która w Maiu 59 rok skończyła. Dzwoniono we wszystkie dzwony i bandera połączonych królestw powiewała z Towru i innych publicznych budynkow. Wszędzie widzieć było radość i życzenia naydłuższego życia Kochaney Królowy. Deszcz przeszkodził cokolwiek okazałości dnia tego. Król Jmć, który iuż się ma lepiey, nie był przed południem na pokoiach u Królowey, ale w wieczor znaydował się u niey na schadzce, gdzie przeszło 150 osób było. Xżęta Jorku, Kentu i Kambrydgu iedli sniadanie u Królowey Jmć. Arcybiskup Kanterbury miał do niey powinszowalną mowę. Potem 40 ubogich chłopcow, którzy na fundacyi Karola II. sposobią się w Chrysto śpital do marynarki, przedstawieni iey byli z swemi skrypturami i rysunkami. Po przegraniu muzycznych strof, nastąpiła audyencya, na którey znaydowali się także ministrowie hanowerscy baron Lenth, P. Fagel &c. Xżna Walii tak pięknie była ubrana, iak iey ieszcze nigdy nie widziano. W wieczor były teatra, publiczne budynki i niektóre części miasta oświecone.

Tuteysze pisma nie przestaią zapewniać, że pożar woyny zapali się w czasie i na stałym lądzie. Inne znowu mowią, iż w przypadku podobieństwa do lądowey woyny, Francya starać się będzie weyśdz w przymierze z wielkim iednem mocarstwem, które potrafi zapobiedz woynie.

Podług bostońskiey gazety pod d. 20 Grudnia, rząd Nowey Jersey, proponował akt do zniesienia stopniami handlu niewolnikami. Na mocy tego aktu każde w tey prowincyi urodzone w niewoli dziecię od 1804 roku ma bydź w 25 roku męzkiey, a w 21 niewieściey płci wolne.

Mowią, że Hieronim Bonaparte bedzie mianowany posłem w Ameryce, ażeby mogł bezpiecznie do Francyi powrocić, ponieważ charakter posłow iest zawsze szanowany.

Przy Glasgowie zakładaią z 7000 ludzi oboz, dla zasłonienia tamteyszych brzegow przeciw wylądowaniu nieprzyiaciela.

P. Arthur Paget powraca z znacznym orszakiem na poselstwo do Wiednia.

Podług doniesień z wschodnich Indyy, ustąpił Peishwa naszey kompanii za dopomożenie mu do odzyskania rządu, znaczny kawał kraiu, który rocznego dochodu 60 lakow rupii przynosi. Jenerał Wellesley znaydował się d. 23 Kwietnia z swoią armiią w Poohnah, stolicy Peishwy i opanował Darwar.

Nadeszłe wczoray z Ameryki wiadomości, które do 20 Grudnia dochodzą, donoszą, że nowy angielski poseł P. Merry oddał swe zaufalne listy. Około Nowegoiorku upadł śnieg na 16 calow grubo, i nadzwyczayny

wicher wielkie tam szkody porobił. Hollenderski dowodzca w Surynamie czyni przygotowania do odparcia angielskiego attaku. Szalupa Sally przywiozła z St. Domingo wiadomość, że do miasta St. Domingo zawinęło wiele okrętow z żywnością, i że położenie Franzow na tey wyspie znacznie się polepszyło. W Gwadelupie wiele uzbroiono francuzkich korsarzow. Wiadomość o pokoiu między Ameryką i Marokiem nadeszła d. 4 Grudnia do Filadelfii. Wydatki stanow amerykańskich na rok 1804 wynoszą tylko 2 mill. 421,000 doll. i wchodzi ieszcze w to oporządzenie domu dla prezydenta, uzbroienie przeciw Barbareskom &c.

Z Paryża d. 18. Stycznia.

Onegday radcy stanu Begouen, Dauchy i St. Suzanne przynieśli ciału prawodawczemu urzędowy obraz położenia Rzpltey, którego treść następuiąca:

"Rzplta przymuszoną została odmienić swoią postawę, ale położenie iey nie zmieniło; zawsze w uczuciu siły swoiey widzi zakład dobrego stanu. Wszystko było na początku roku przeszłego we Francyi wspokoyności kiedy ieszcze cieszyliśmy się trwałem pokoiem, wszystko zostało wspokoyności, chociaż nieprzyiaciel rozpalił na nowo pochodnią woyny. Duch obywatelstwa większym się ieszcze pokazał. W nowych departamentach, które pierwszy konsul obiechał, słyszał podobnie iak w starych iednostayny głos nienawiści przeciw rządowi, który okazał się bydź nieprzyiacielem naszey pomyślności. We wszystkich departamentach wspieraią duchowni dobro publiczne. Broń, którą zbiegli buntownicy zakopali, natychmiast wskazaną została. Rząd angielski będzie chciał, albo może iuż wysadził na nasze brzegi burzycieli, ale iego usiłowania daremnemi będą. Jakoż pokazało się niedawno poruszenie w Wandzie; popis woyskowy wzięto za pozor; lecz obywatele, duchowni i żołnierze stanęli do wspolney obrony, a doświadczenie przeszłości oświeciło umysły. Woyna nie przeszkadza poprawom wewnątrz. (Tu wyliczone są obszernie wewnętrzne urządzenia.) Jakże wielkie skarby posiada Rzplta w honorowym legionie, dla wynadgrodzenia cnot i służby! W departamencie Marengo przy Alessandryi, która stanie się naywiększą warownią Francyi, naypierwszy legion wysłużonych utworzony został. W Belgii stare twierdze, które smutną tylko były pamiątką nieszczęścia naszych przodkow, lub powolnego wzrostu Francyi, będą zburzone, a z ich materyału nowe twierdze na nowych naszych granicach powstaną. Podatek rogatkowy uczynił w roku przeszłym 11 mill. fr. Nowe będą gościńce założone, a w tym ieszcze roku przechodzić będą bryki przez gory Simplon i Cenis. Nad kanałem, który ma połączyć Skaldę i Mozę z Renem, i ułatwić handel z Niemcami, z pospiechem pracuią. Przy Rochefort będą bagna osuszone, których wyziew truł dotąd mieszkańcow i maytkow; iest na to 1 mill. wyznaczony. Antwerpiia stała się nagle woiennym portem. Przy Boulogne, Hawrze i na całym brzegu, który nasi nieprzyiaciele w krotce żelaznym nazwą, zakładaią wielkie warownie lub dawne doskonalą. W nadmorskich miastach, gdzie zatamowanie handlu zrodziło nieszczęścia i pomnożyło potrzeby, otworzył rząd nowe źrodła przez użyteczne lub konieczne roboty. Dla naszego skarbu rok przeszły bardzo był szczęśliwy. Przebicie monety idzie w naywiększym porządku. Skarb publiczny utrzymał kredyt pomimo wzruszeń woyny i potwarczych wieści. Bez upoważnienia rządu wystawiono na St. Domingo za 42 mill. wexlow: za 11 mill. zostały przez posłanego tam agenta zniszczone, a

względem reszty przedsięwzięto naysłusznieysze środki.

Rząd angielski wtrącił narod w woynę, którey skutki już się w Anglii czuć daią, a wypadki iey nader szkodliwemi bydź mogą dla przyszłego losu angielskiego ludu. Jakkolwiek bądź strona zaczepna iest zawsze w odpowiedzi za wyrządzone ludzkości klęski.

Malta, o którą zaczęła się teraźnieysza woyna, została w ręku Anglikow. Francya mogła była uzbroienia czynić dla zapewnienia iey niepodległości; lecz oczekiwała w milczeniu sprawiedliwości z strony Anglii, alec ta rozpoczęła woynę bez poprzedniczego iey wypowiedzenia.

Przy rozrzuceniu naszych okrętow i poleganiu na bezpieczeństwie naszego handlu, mogliśmy niezmierne ponieść szkody. Przewidzieliśmy ie i przygotowaliśmy się na zniesienie ich mężnie; lecz szczęściem strata nasza była mnieyszą nad spodziewanie. Nasze woienne okręty powrociły do europeyskich portow, i ieden tylko, który oddawna był na przewozowy statek przeznaczony, dostał się w ręce nieprzyiacielowi. Z 200 mill., które nieprzyiacielskie okręty naszemu handlowi wydrzeć mogły, uratowano przeszło 2 trzecie części. Nasi korsarze zemścili się przez ważne zdobycze za naszą stratę i jeszcze się bardziey zemszczą.

Wyspy Tabago i S. Łucyi były bez obrony i musiały się pierwszym nieprzyiacielskim woyskom poddać; wielkie atoli osady zostaią przy nas, i attaki, które nieprzyiaciel przeciw nim czynił, były daremne.

Hanower zostaie w naszych ręku: 25,000 naylepszego nieprzyiacielskiego woyska musiało broń złożyć, i zostaie w woienney niewoli. Nasza iazda została kosztem nieprzyiacielskiey w konie opatrzona, i naypięknieyszą posiadłość Króla Angielskiego trzymamy na zakład sprawiedliwości, którą nam uczynić będzie musiał.

Codziennie pomnaża Angliia swoie przywłaszczenia na morzu. W ostatniey woynie przywłaszczyła sobie prawo ogłaszania całych brzegow w stanie oblężenia, w teraźnieyszey rozciągnęła już to prawo do rzek i potokow.

Jeżeli Król Angielski poprzysiągł poty woynę toczyć, poki nie przymusi Francyi do przyięcia owych poniżaiących traktatow, które niegdyś nieszczęście i słabość podpisały, tedy woyna długo trwać będzie. Francya zezwoliła na umiarkowane warunki w Amiens, i nigdy mniey korzystnych nieprzyymie; osobliwie też nigdy nie zostawi angielskiemu rządowi prawa do wypełnienia z swoich przyrzeczeń, co mu się podoba, lub co iego gorney ambicyi dogadza, ani prawa do żądania po daney rękoymii wierności, innych ieszcze rękoymiy. Jeżeli traktat amieński nie mógł bydź wykonanym, cóż nowego traktatu stanowić będzie świętość?

Luizyana iest oddąd do niepodległych amerykańskich stanow przyłączona. Będziemy tam mieć przyiacioł, których pamięć wspólnego początku zawsze do naszych interessow przywięzywać będzie, i którzy utrzymywać będą z nami pożyteczne stosunki handlowe.

Amerykańskie stany winny Francyi swoią niepodległość; na przyszłość będą nam ieszcze winny swoią siłę i wielkość.

Hiszpaniia zostaie neutralną.

Helwecya przywroconą została na dawnych swoich podstawach, i te tylko zaszły odmiany w iey konstytucyi, iakie czas i mniemania publiczne poczynić radziły. Cofnienie woysk naszych okazuie iey wewnętrzne bezpieczeństwo i koniec rozdwoień. Dawne kapitulacye ponowione zostały, i Francya odzyskała swego pierwszego i naywiernieyszego sprzymierzeńca.

Włochy są spokoyne. Jedna dywizya woysk Rzeplitey włoskiey przechodzi teraz przez Francyą, dla obozowania z naszem woyskiem nad brzegiem Oceanu. Wszędzie tam znaydą te batalliony ślady wytrzymałości, waleczności i wielkich czynow swych przodkow.

Państwo Ottomańskie, wzruszane przez taiemne intrygi, znaydzie w interessie Francyi podporę, do ktorey żądania nadaią mu prawo dawne związki, nowy traktat i iego jeograficzne położenie.

Przywrocona na lądzie spokoyność przez lunewilski traktat, została przez ostatnie postanowienia seymu Rzeskiego zatwierdzona. Dobrze zrozumiany interess wielkich mocarstw, wierność rządu w utrzymaniu z niemi dobrego porozumienia i przyiaźni, sprawiedliwość, tęgość narodu i siła Rzeplitey zaręczaią iey trwałość. —— Podp. *Bonaparte.*

Poiutrze ambassador Cesarski, hrabia Kobenzl, daie wielki bal, na ktory prócz mężczyzn 120 dam zaprosił.

Na onegdayszym i wczorayszym posiedzeniu podał rząd ciału prawodawczemu 1 i 2gi tytuł 2giey xięgi ustaw cywilnych.

Powietrze iest tu prawdziwie wiosienne; po obfitem deszczu dogrzewa słońce.

Jenerał Murat, szwagier pierwszego konsula, iest iuż z tytułem rządcy kommendantem Paryża mianowany. —— Jenerał Berthier przybył tu z Hanoweru.

W Marsylii 50 Hiszpańskich i innych statkow odbywa teraz kwarantanę.

Z Fryburga d. 5. Stycznia.

Oto są niektóre szczegóły oddania przez landmana Affry w ręce woyta Wattevilla swego następcy aktu pośrednictwa i innych pism tyczących się ligi Szwaycarskiey. Na mieysce do tego oddania wyznaczono małą wioskę Singinne, oddzielaiącą kanton Berneński od kantonu Fryburgskiego. Ostatniey niedzieli o godzinie 5 z rana kompania kanonierow wyruszyła z miasta naszego dla zaięcia wzgorkow tey wioski z 4 armatami; w tymże czasie nasi granadyerowie i kompania strzelcow piechotnych na toż wyruszyły przeznaczenie dla oczekiwania tam landmana Affry, który stąd wyiechał o godzinie 8 przy orszaku przewodnikow konnych, w powozie wraz z nim iechali PP. Castella i Herenswand radcy stanu i P. Willars Kommendant mieyscowy; w drugim powozie iechali jenerał Ney minister pełnomocny Rzpltey francuzkiey, szef iego głownego sztabu i P. Rouhier sekretarz legacyi; w trzecim powozie maior Verger minister Elektora Jmc Bawarskiego z baronem Lonxburg należącym do tey legacyi, nakoniec w ostatnim powozie iechali P. Musson kancierz i P. Gady sekretarz ligi Szwaycarskiey. Baron Crumpipen ambassador J. C. K. M. kawaler Caamano ambassador Króla Jmc katolickiego i P. Venturi minister Rzpltey włoskiey udali się także z Berna do Singinne. Wystrzelenie 50 razy z armat zapowiedziało przybycie landmana Affry. Woyska kantonu Fryburgskiego stoiące w linii na iego przybycie przyięły go ze wszystkiemi honorami woyskowemi, wysiadłszy z powozu poszedł z jenerałem Ney i maiorem Verger do sali w gościnni, w krotce potem przybył tam także woyt Watteville w towarzystkie radcy stanu Freudenrich podskarbiego Jenner, i Ludwika Maya kommendanta miasta Berna i orszaku 30 młodych ludzi z Berna na koniach. Landman Affry przyiął go u samych drzwi gościnni, potem udali się razem z całym orszakiem do sali, gdzie ciało dyplomatyczne na nich czekało. Wypocząwszy przez krotki moment obrządek oddania rozpoczął się; przyniesiono na tacach akt pośrednictwa, traktat przymierza, konstytucyą i wszystkie papiery tyczące

ſię legii Szwaycarskiey. Landman Affry miał mowę do woyta Wattevilla. Na ten czas naſtąpiło oddanie przy odgłoſie armat aktu pośrednictwa i pism innych. Potem P. Affry i Watteville wzaiemne oświadczali sobie życzenia, podpisali protokuł oddania, a P. Affry każdemu ambaſſadorowi i miniſtrowi zagranicznym uprzeyme uczynił oświadczenia. Poczem nowy landman Szwaycaryi Watteville poiechał do Berna, a woyt Affry do Fryburga.

Mowią że jenerał Ney w krotce nas opuści.

Z Ratyzbony d. 16. *Stycznia.*

Dnia dziſieyszego podany zoſtał dyktaturze Memoryał od nowo utworzonego Xięcia Zinzendorfa, w którym żąda głosu męzkiego w kollegium Xiążąt; podano także dyktaturze zażalenie domu Brunswiko-Luneburskiego przeciw pretensyom hrabiego Stollberg Wernige rode do niektórych części państwa Blankenberg. W reście żadnego ieszcze nie zapisano głosu do protokułu seymu względem głosow męzkich, a względem przedmiotow podanych niedawno pod rozwagę seymu przez miniſtra dyrektoryalnego protokuł ieszcze otworzonym nie zoſtał.

Z Gandawy d. 14. *Stycznia.*

Na dniu dziſieyszym przybyło tu z Boulogne wiele wozow, na których chorzy Hollendrzy, a powiększey części kobiety znaydowały ſię; Hollendrzy ci wypłynęli przed trzema mieſiącami z Amsterdamu do Baltimore, ſtatek na którym ſię znaydowali był od Anglikow zachwycony, a od Francuzow w okolicach Boulogne uratowany; lecz Anglicy nie przeſtaiący dręczyć tych nieszczęśliwych, a rozpaczaiący z powodu, że im te ofiary wymkną ſię z rąk, zapalili ſtatek i towary na nim ſię znayduiące; tak dalece, że ci biedni podróżni w nawiększey są pogrążeni nędzy, przymuszeni powrocić na łono własney oyczyzny ze wszyſtkiego ogołoceni i podroż odbywać kosztem rządu francuzkiego, który niczego nie zaniedbuie dla osłodzenia im nader smutnego ich losu.

Z Petersburga d. 10. *Stycznia.*

W dzień nowego roku podług kalandarza ruskiego naſtąpią zaręczyny W. Xżny Maryi Pawłowny z Xciem naſtępcą Weymaru w kaplicy zamkowey, a za kilka tygodni ślub, do czego czynią iuż wielkie przygotowania.

Onegday spalił ſię pałac W. Xcia Konſtantyna w Strelnie, o 3 mile ſtąd na drodze do Peterhoffu.

Zagranicznego uczonego Jana Richtera, który dał ſię poznać przez pisma ściągaiące ſię do literatury roſſyyskiey, zaszczycił J. Imp. M. tytułem radcy.

Medyczne kolegium tuteysze będzie inaczey urządzone.

Rząd odebrał wiadomość z Santa Cruz na Teneryfie od wysłanych na zwiedzenie świata okrętow; wszyſtko im pomyślnie idzie.

Tayny radca Bekleszew i cywilny gubernator Moskwy, tayny radca Arszenewski, mianowani są senatorami, a wice gubernator Grodzieński, radca ſtanu Berg, gubernatorem Ekaterinosławu, wice gubernatorem Grodzieński radca ſtanu Koszewnikow.

Z Hanoweru d. 14. *Stycznia.*

Wyſtawiaią tu korpus 2 tyſięcy żandarmow, wybranych z woyska francuzkiego, z których po kilku ludzi ſtać ma po urzędach dla utrzymania policyi woyskowey. Sąd wnoszą, iż woysko francuzkie nie tak prętko opuści Hanower.

Liczne i ciężkie rekwizycye prawie teraz uſtały; żołnierzowi daie ſię tylko żołd, ſtancya, a gdy mu racya żywności nie wyſtarcza, ſtołuią go: furaż na konie dawnym iest także.

Kradzieże teraz mnożyć ſię zaczynaią w kraiu Hanowerskim. Siła woyska francuzkiego wynosi ieszcze do 20 tyſięcy ludzi.

Po odieździe kommiſſarza Durbach, sam jen. Mortier bywa na seſſyach kommiſſyi wykonawczey. Wczoray przechodził tędy do Celle, transport 60 rekrutow do iazdy legionu Hanowerskiego.

DODATEK

DO №. 12.

GAZETY KRAKOWSKIEY

We Srodę Dnia 8. Lutego 1804.

O Rzymianach.

Rzymianie walcząc z wszystkiemi ludami, naywięcey im posłużyła okoliczność do stania się panami świata, iż iak skoro, gdzie postrzegli lepsze zwyczaie, zaraz swoie porzucali.

Zołnierz rzymski winien był swoy hart ustawiczney pracy.

Publius Nasika kazał im bez potrzeby robić statki.

W Rzymie bardziey obawiano się prożniactwa, niże i nieprzyiaciela. Ci ludzie zahartowani przez prace, zawsze cieszyli się zdrowiem; nie czytamy w żadnym autorze, ażeby armiie rzymskie, które w tak wielorakich klimatach prowadziły woyny, wiele przez choroby traciły ludzi; kiedy dziś całe armiie w iedney prawie kampanii giną przez choroby nie walcząc nawet.

Naypierwszą było bacznością Rzymian zastanowić się, w czem ich nieprzyiaciel może przewyższać, i zaraz temu zaradzali. Woyna była więc dla nich rozmyślaniem, pokoy ćwiczeniem; nakoniec żaden nigdy narod nie przedsię rał woyny z taką przezornością, ani z większą od nich śmiałością.

Kartaga prowadząc woynę swemi bogactwy przeciw ubostwu rzymskiemu, już tem samem musiała upaść. Złoto i srebro wyczerpa się, lecz cnota, stałość, siła i ubostwo nigdy nie są wyczerpane.

Domyślaią się, że sekta Epikura, która wśliznęła się do Rzymu na schyłku Rzpltey, przyłożyła się dużo do zepsucia serca i umysłu Rzymian. Grecy pierwey ieszcze byli nią zarażeni, dla tego też zepsucie ich zgubiło. Zepsucie obyczaiow w Rzymie obaliło cenzurę, ustanowioną na wytępienie tegoż zepsucia; lecz skoro zepsucie gorę wzięło iuż cenzura utraciła moc swoią.

Nakoniec Rzeplta uległa pod iarzmem; na nic się zda obwiniać tu ambicyą niektórych ludzi, na nic się zda obwiniać człowieka, który im więcey posiada korzyści, tem chciwszym iest panowania, i dla tego iedynie wszystkiego żąda, że wiele posiada.

Tu okazuie się znikomość dzieł ludzkich. Historya rzymska wystawia nam tyle woien przedsięwziętych, tyle krwi rozlaney, tyle ludow zniszczonych, tyle pięknych czynow, tyle tryumfow, tyle polityki, mądrości, roztropności, stałości, męztwa; lecz na czemże się tak gorne i przedziwnie wyprowadzone proiekta zakończyły? Na szczęśliwości pięciu lub sześciu poczwar! Jakże! na toż ow senat zepchnął tylu Królow, aby sam w naysroższe poddał się kaydany kilku naynikczemnieyszych wspołobywateli, i sam własnemi wytępił się wyrokami! Zdaie się, iż ludzie nato iedynie wzbiiaią się w potęgę, aby im prędzey była wydarta, i szczęśliwsze ręce zwrociły ią przeciw nim samem!

Rzymianie rozkazywali całemu światu nie tylko mocą oręża, ale nawet przez swoią roztropność, stałość i miłość chwały i oyczyzny. Pod Cesarzami zniknęły te cnoty, pozostała się tylko sztuka woiowania, i za pomocą iey, pomimo słabości i tyranii swych monarchow, zachowali ieszcze czas niejaki swoie zdobycze. Lecz skoro zepsucie wkradło się nawet do woyska, natychmiast stali się

łupem różnych ludow: narody gotskie, getyckie, saraceńskie i tatarskie uderzały na nich iedne po drugich.

U pierwszych Rzymian tak wielka była karność w woysku, iż widziano wodzow skazuiących własnych synow na śmierć, iż poważyli się wygrywać bitwy bez ich rozkazu; lecz skoro te woyska zaczęły obcować z barbarzyńcami, nabrały od nich ducha nieposłuszeństwa, i czytaiąc woyny Belizaryusza, zobaczemy, iż ten wodz nie był iuż od officyerow słuchany.

Liwiusz, Plutark, Cyceron i Swetoniusz wystawiaią nam Rzymian iako ludzi wyniosłych uczuciow, ale prostych, naturalnych i skromnych w mowieniu. Powiadaią ieszcze o nich, iż rozkazywali wszystkim narodom, ale ulegali swem żonom.

CENA ZBOŻ

Na targu w Krakowie d. 7. Lutego 1804.

Korzec Pszenicy	zł. pol. 18	do	27.
— Żyta	15	—	17.
— Jęczmienia	10	—	13.
— Owsa	9½	—	11.
— Grochu	14	—	17.
— Kaszy iaglaney	28	—	34.

W Wiedniu d. 28. Stycznia.

Meca wynosząca 16 naszych garcy:

— Pszenicy	zł. pol. 23	do	30.
— Żyta	13	—	17.
— Jęczmienia	10	—	12.
— Owsa	6	—	9.

W Brynie d. 27. Stycznia.

Meca Pszenicy	zł. pol. 20	do	22.
— Żyta	12	—	13.
— Jęczmienia	9	—	10.
— Owsa	6	—	7.
— Prosa	16	—	20.

W Gdańsku d. 21. Stycznia.

Szefel czyli pół korca naszego w monecie pruskiey:

— Pszenica	zł. pol. 12	do	14½.
— Żyto	9½	—	10.
— Jęczmień	6½	—	8.
— Owies	6.	—	7.

DONIESIENIA.

Niżey wyrażony ma honor W. JPanom Posiadaczom dobr, niemniey JPanom Ekonomom ninieyszymi do wiadomości dać, iż u niego tak zwaney czerwoney Kamienney Koniczyny wcześney w naylepszym gatunku częścią w większych, częścią w mnieyszych kwotach w nayprzyzwoitszey cenie dostać można,

Przypomina także niżey wyrażony, iż u niego, iak iuż w przeszłym roku doniesiono, Winnego Octu w naylepszym gatunku, kwarta od 15 aż do 12 kraycarow dostać można, za wiadro 48 zł.

Wyżey specyfikowanych Produktow może każdy w pomieszkaniu niżey wyrażonego w Rynku pod Nrem 355 każdego czasu dostać. — Dan w Krakowie dnia 4 Februarii 1804.

Jan Pawlita.

Dnia 22 Februarii t. r. będzie w C. K. Kancelaryi Urzędu cyrkularnego Krakowskiego odprawiać się Licytacya rożnych sprzętow z Kościoła w Krakowie Bazylianow [e]xistuiącego, to iest: ołtarzow, ambon, konfessionałow, lichtarzy, obrazow, stołow, publicznie sprzedane zostaną. Przeto życzących sobie co z tychże mobiliow zakupić na wspomniony dzień do Urzędu cyrkularnego Krakowskiego zaprasza się.

C. K. Sądy Szlacheckie Lubelskie Gallicyi Zachodniey uwiadomiaią ninieyszym Edyktem Ur. sukcessorow Anny Sosnowski, iako to: Helenę z Bereckich Garbowiecką, Michała, lub innego imienia Bereckiego, Wacława, Jana Horochow, i Franciszkę z Horochow Krzywobłocką; iż Ur. Marcin Karol Dobiecki, w sprawie o zapłacenie summy 540 zł. pol. c. s. c. do sądow tuteyszych żałobę podał i pomocy sądowey dopraszał się.

Gdy zaś też Sądy dla ich niewiadomego zamieszkania, iem tuteyszego sądowego adwokata Hakenszmit, za obrońcę z ich szkodą i niebespieczeństwem ustanowiły, z którym taż Sprawa rozpoczęta podług przepisanego dla Galicyi Zachodniey sądowego porządku prowadzona i ukończona będzie. Oni przeto ninieyszym Edyktem napominaią się, aby w przeciągu 90 dni excepcyą swoią podali, i ustanowionemu dla siebie obrońcy dokumenta swe oddali, lub

innego sobie patrona obrali, i tego Sądowi wymienili, oraz tych podług Prawa użyli krokow, ktore się do obrony swey sprawy pożytecznemi bydź zdaią; gdyby bowiem tego nie uczynili, i swą zaniedbali sprawę, samiby sobie szkodę może iaką ztąd wynikaiącą przypisac winni byli.

Dan w Lublinie dnia 22 Listopada 1803 roku.

Gołaszewski.
Poll.
Wladich.

Z Rady C. K. Sądow Szlach: Lubelskich Galicyi Zachod.
Reinh.

C. K. Sądy Szlacheckie Lubelskie Galicyi Zachodniey ninieyszym Edyktem uwiadomiaią Ur. Stanisława Małachowskiego, Stanisława i Jana Nepomucena Małachowskich braci iako sukcessorow Mikołaia Małachowskiego, Jana Kantego Swidzińskiego, iako też Michała i Jozefa Xiążąt Lubomirskich, Ludwika Tyszkiewicza, Karolinę z Pocięiow Radziwiłową, Alexandra Pocieia, Antoniego Oskierkę, Franciszka, Stanisława i Konstantego Jelskich sukcessorow Teressy z Pocieiow Humieckiey, iż Ur. Joanna z Markowskich Orsetty, w sprawie zapłacenia summy 10,000 zł. pol., przeciwko ich żałobę do sądow podała, i pomocy sądowey doprasząła się.

Gdy zaś też Sądy dla niewiadomego ich zamieszkania, im tuteyszego sądowego adwokata Rutyńskiego za kuratora z ich szkodą i niebezpieczeństwem ustanowiły, z którym też rozpoczęta sprawa podług przepisanego dla Galicyi zachodniey porządku prowadzona i ukończona zostanie, oni przeto niniejszym Edyktem napominaią się, aby w przeciągu dni 90 sami excypowali, lub oznaczonemu patronowi dokumenta swe przesłali, albo innego adwokata za patrona obrali tego Sądowi wymienili, i tych środkow prawa używali które do obrony swey sprawy użytecznemi bydź sądzą; inaczey gdy tego nieuczynią i swą sprawę zaniedbaią, szkodę ztąd iaką wynikaiącą sami sobie przypisać będą winni.

Dan w Lublinie dnia 22. Listopada 1803

B. Gołaszewski.
Poll.
Wladich.

Z Rady C. K. Sąd w szlachec Lubel. Gall. Zachodniey.
Reinh.

JP. Franciszek Pawłowski adwokat prowincyonalny, potwierdzony iest na tymże swoim stallum podług dekretu od Prześwietnego Trybunału Appellacyynego Krakowskiego wydanego następuiącego:

Siquidem ipse Franciscus Pawłowski ad tentamen pro munere Advocati provincionalis vigore Altissimi Aulici Decreti dd. 8 Julii 1803 admissus, reipsa illud hic Tribunalis expleverit in eodemq; præstito Bona dederit capacitatis Specimina; hinc ipse ad continnandum stallum advocandi circa Reg. Forum Nobl. & Magistratum Cracov. admittitur Eiq; hoc intuitu Decretum præsens Conservationis extraditur eo adnexo quod simul de eo Reg. Foro Nob. & Magistratui Cracov. abhinc sub hodierno notitia data fuerit. Datum Cracoviæ 16 Januarii 1804.

Nicolaus Urbański.

Ex Consilio Cæs. Reg. Appell. Tribunalis Gal. Occid.
Scherschnick.

Stosownie do wysokiego gubernialnego rozporządzenia pod d. 14 Listopada 1803 rozpisany iest konkurs na wakuiące w Samborskim magistracie 1go i 2go assessora urzędy z pensyą roczną 300 i 250 ryńskich na d. 16 Lutego roku bieżącego, z tym dodatkiem, aby żądaiący tych urzędow opatrzeni zaświadczeniami zdatności, zgłosili się na wspomniony dzień do C. K. urzędu cyrkularnego Samborskiego. W Krakowie d. 11 Stycznia 1804.

Stosownie do wysokiego gubernialnego rozporządzenia pod d. 23 Grudnia 1803, a tu d. 9 Stycznia r. b. nadeszłego, rozpisany iest konkurs na wakuiący urząd radcy przy Magistracie Krakowskim z pensyą roczną 700 ryńskich na d. 23 Lutego r. b.; życzący zatem dostą-

pic tego urzędu kandydaci, maią się z potrzebnemi zdatności swoiey zaświadczeniami tak *ex linea politica* iako też *ex linea judiciali*, ieszcze przed terminem d. 23 Lutego r. b. do tuteyszego magistratu zgłosić. W Krakowie d. 11 Stycznia 1804.

W Mieście J. C. K. Mości Krakowie otworzoną została od pierwszego ninieyszego miesiąca Lutego za naywyższym pozwoleniem J. C. K. M. znacznym kosztem podług będących w tey mierze normalnych przepisow całkiem nowo wystawiona dziedzicznie zakupiona C. K. złączona cywilno woyskowa Apteka tak dla dobra konsystuiącego w Galicyi zachodniey woyska, iako też na powszechne usługi całey publiczności pod bokiem przełożonego teyże wspolney Apteki C. K. prowizora Józefa Weber.

Na dniu 30tym miesiąca Stycznia roku 1804 znaleziona iest Tabakierka w złoty Charnier oprawna od tuteyszey C. K. Policyi Zołnierza. Właściciel dla otrzymania oneyże ma się do tuteyszego C. K. Policyi Kommissoryatu zgłosić. W Krakowie d. 30 Stycznia 1804.

de Persa.

Magistrat Miasta głownego Krakowa, ninieyszym w powszechności uwiadomia, iż na dniu 13 Lutego r. b. popołudniu o 3 godzinie, mieyskie tak zwane Rogatkowe, na czas od 14 Lutego do ostatniego Października 1804 więcey daiącemu zaarędowane będzie, a pretio fisci 22,500 ryn. iako teraźnieysze arendowne kwantum maiąc przytym wzgląd potrącenia owych miesięcy, które z teraźnieyszego roku iuż upłynęły, oznacza się. Kondycye tey arendy są następuiące:

1) Cena fiskalna na to mieyskie myto Rogatkowe 22.500 ryn. rocznego kwantum, tym sposobem postanawia się, że ow, któren naywięcey dawać będzie, arendę otrzyma, i obowiązany zostanie, w tym przypadku gdyby od tey offiarowaney kwoty odstąpił, i potem powtornie zalicytowanie tego podatku nastąpiło, oprocz utracenia dziesięć procentowego wadium, także rownie wszelki uszczerbek, któryby przez powtórną licytacyą zmnieyszenia się arendownego kwantum wypadł i wszelką inną udowodnioną szkodę bez sprzeciwienia się powrocić.

2) Powinien będzie arendator od czystego zysku z zaarendowanego mieyskiego rogatkowego myta, w przypadku gdyby ten zysk mnieyszy iak arendowna kwota, okazał się; po wytrąceniu w tym tylko razie dozwoloney administracyyney wydatku kwocie, iednę połowę do kassy mieyskiey złożyć, i na ten koniec co do pobierania tego dochodu na mocy exystuiącey taryffy podług iuż wprowadzonego sposobu rachunku czynienia. — Rachunek porządny ciągnąć, i takowy złożyć niemniey Krakowskiemu Magistratowi przeglądania tych rachunkow iak często tegoż potrzeba będzie dozwolić.

3) Kwantum arendowne w ratach miesięcznych przodkiem na dniu 1 każdego miesiąca do Krakowskiey Kassy mieyskiey płacić ma, inaczey bowiem arendator, gdyby zapłata naydaley w dniach 3ch nienastąpiła, exekucyi oczekiwać powinien. Kiedyby zaś złożenie arendownego kuantum, aż do 15 dnia uskutecznione nie było. Sekwestracyi swey kaucyi i oddalenia iego, w drodze polityczney od arendy spodziewać się ma, nadto —

4) W dniach 14 po nastąpionym doręczonym kontrakcie, kaucyą dwochmiesięczney arendowney kwocie wyrownywaiącą w gotowości albo sposobem bankowych papierow, alboliteż fideiussorycznie tym pewniey złożyć, gdy inaczey przez nie złożenie tey kaucyi do posiadania arendy przypuszczony nie zostanie.

5) Do tey arendy żaden Zyd dopuszczny nie będzie, ani też od arendatora Zyd, do wspolney arendy przypuszczony bydz nie może.

6) Każden zaarendowania tego Rogatkowego myta życzący sobie ma się w wadium 2401 ryn 42 kr. zaopatrzyć, takowe przed zalicytowaniem w Kommissyi licytacyyney złożyć, które dopiero ten, któren naywięcey daiący pozostanie, do kaucyi wrachować może, inszym zaś licytantom zaraz po ukończoney licytacyi powrocone będzie. Dalsze warunki kontraktowe każdodziennie w tuteyszym Magistracie przeyźrane bydź mogą. —— Wszyscy zatym życzący sobie tey arendy w mieyscu i czasie wyżey wyrażonym znaydować się maią.

Z Rady Magistratu C. K. Miasta Stołecznego Krakowa.

Dnia 31 *Stycznia* 1803 *roku.*

Plinta.